

Johannes kapitel 7. Övers och komm: Bo Giertz

Evangelium enligt Johannes Kapitel 7 Jesus och hans bröder (Joh 7:1–10)

Översättning

Sedan vandrade Jesus omkring i Galileen. I Judeen ville han inte vandra, eftersom judarna stod honom efter livet. Men den judiska lövhyddohögtiden var nära och hans bröder sade till honom: Du borde ge dig härifrån och gå till Judeen, så att också dina lärjungar får se vilka gärningar du gör. Ingen gör något i skymundan om han vill bli känd. Är det sådant här du gör, så träd frö i världen. Det var nämligen så, att inte heller hans bröder trodde på honom. Då sade Jesus till dem: Min stund har ännu inte kommit, men för er är det alltid den rätta stunden. Er kan världen inte hata, men mig hatar den, därför att jag vittnar mot den och visar att dess gärningar är onda. Gå ni upp till högtiden. Jag går ännu inte upp till denna högtid, ty för mig har stunden ännu inte kommit. Så sade han och stannade kvar i Galileen. Men sedan hans bröder vandrat upp till högtiden, gick han också själv upp dit, men inte öppet, utan så att han förblev obemärkt.

Kommentar

Lövhyddohögtiden firades den tredje veckan i månaden Tischri, som inföll kring höstdagjämningen. Det måste alltså ha förlutit en halvår sen den påsk, som omnämns i förra kapitlet. Under den tiden har Jesus varit verksam i Galileen.

Lövhyddohögtiden var en stor högtid, då mycket folk samlades i Jerusalem. Jesu bröder påpekar vilket utmärkt tillfälle det borde vara för den som vill göra propaganda för sin sak. Galileen var ju ändå en avkrok. Där hade de flesta övergivit Jesus. Men i Judeen fanns det alltså många, som kunde räknas som lärjungar. Och om nu Jesus kunde göra så märkliga saker, som man får se i Galileen – och som bröderna givetvis inte förnekade – så borde han försöka sin lycka däruppe bland allt folket i huvudstaden. Bröderna utgick alltså från de grundsatser, som i alla tider har gällt för marknadsföring och PR-verksamhet. Men Jesus låter dem förstå, att detta är otro. I Guds rike gäller andra lagar. Gud handlar när tiden är mogen. Och Jesus själv väntar på order för att gå i Guds timme. Vill man bestämma själv, då kan alla stunder vara lika goda, ty ingen av dem är Guds.

Det som Jesus kallar ”min stund” är den då han skulle utge sig själv i döden för att uppstå igen och vända åter till sin Fader. Den stunden var ännu inte inne. Man kan undra över att Jesus säger att han ”ännu inte” tänker gå upp men sedan ändrar sig. Man har sett det som ett bevis på att också Jesus fick bedja och vänta, tills han ”såg vad Fadern gjorde” (5:19). Ännu underligare förefaller det att han enligt en annan läsart – som många håller för den rätta – skall ha sagt: Jag skall icke fara upp. Men de orden har en dubbel mening. ”Fara upp” är nämligen samma ord som Jesus använder om sin väg tillbaka till Fadern. Meningen kan alltså vara: Det är inte vid den här högtiden som jag skall vända åter till Gud. Men bröderna förstår orden bokstavigt. De reser alltså ensamma. Jesus följer inte med pilgrimsskarorna. Han träder inte fram så som bröderna hade velat. I stället går han obemärkt upp till Jerusalem. Hans stund är ännu inte inne.

Folkets röst om Jesus (Joh 7:11–13)

Översättning

Men judarna letade efter honom vid högtiden och sade: Var håller han hus? Det viskades om honom överallt i folkhoparna. Somliga sade: Han är rättskaffens. Men andra sade: Tvärtom, han förför folket. Men det fanns ingen som vågade tala högt om honom, eftersom man var rädd för judarna. Kommentar

Bland folkskarorna vid lövhyddohögtiden viskas det. Man går och letar efter den galileiske profeten, och många frågar irriterat var han håller hus. Meningarna är som vanligt delade. Enligt samtida judiska källor ansåg motståndarna att Jesus var en falsk profet som förde Israel vilse. Det är precis det omdömet som Johannes återger här. Man talade inte högt om saken. Redan att man frågade efter honom, kunde verka misstänkt, och ”man var rädd för judarna”. Det uttrycket visar vad Johannes menar med ”judarna”. De som var rädda var ju också judar. Men Johannes menar inte judarna som ras eller folk. Jesus, hans lärjungar och apostlar var ju allesammans judar. Utan ”judarna” har hos Johannes blivit namnet på de bland folkets ledare som var Jesu fiender. Det är bara undantagsvis som Johannes menar judarna som folk, t ex när han kallar påsken för ”judarnas högtid” eller säger att ”frälsningen kommer från judarna”. Guds talesman (Joh 7:14–18)

Översättning

När redan halva högtiden var förbi, gick Jesus upp till tempelplatsen och började undervisa. Då häpnade judarna och sade: Varifrån har han fått sina kunskaper, han som aldrig har studerat? Men Jesus talade till dem och sade: Min lära är inte min. Den kommer från honom som har sänt mig. Om någon vill göra hans vilja, så kommer han att märka, om denna lära är från Gud eller om jag talar av mig själv. Den som talar av sig själv, han söker sin egen ära. Men den som söker dens ära, som har sänt honom, honom kan man lita på och i honom finns inte någon falskhet. Kommentar

Lövhyddohögtiden varade en hel vecka, från en sabbat till nästa. Man firade den som en stor glädjefest, delvis som en skördefest, då man byggde sig lövhyddor ute i vinbergen, och delvis som en ståttlig tempelfest med processioner och fackeltåg. När man befinner sig mitt i festveckan kommer Jesus oväntat upp i helgedomen och börjar undervisa. Som så ofta förr häpnar människorna över hans undervisning. Var har han lärt sig allt detta? I den frågan kan ha legat en häpen beundran. Det kan också ha varit kritik. Jesus hade ju inte gått i någon rabbinskola. Han hade inte som andra rabbiner ägnat långa år åt studier

under någon berömd lärare. Och ändå undervisade han som en rabbin, med anspråk på att ha något angeläget att lära ut. Jesus ett svar, som kan passa lika bra för hans beundrare som för hans kritiker. Han har ingenting eget att komma med. Vad han säger är det som Gud befallt honom att säga. Och det kan var och en för egen del övertyga sig om. Villkoret är att man vill ”göra hans vilja”, alltså hans, som nu talar genom Jesus. Och att göra hans vilja som har sänt Jesus, det betyder här – som överallt i Nya Testamentet – att komma till Jesus, att lyssna till honom och tro hans ord. I Jesus möter man något nytt, något som man inte kan lära känna på annat håll. Och detta nya har en inneboende övertygande kraft. Där finns en sanning som övertygar hjärtat och samvetet.

Visst finns det falska profeter. Men de talar i egen sak och söker egna fördelar. Den som lyssnar till Guds utsände, han kommer att finna att det inte är fråga om budbärarens ära utan om Guds.

Judarna och lagen (Joh 7:19–24)

Översättning

Har inte Moses gett er lagen? Men ingen av er håller den. Varför vill ni döda mig? Folket svarade: Du är besatt! Vem vill döda dig? Jesus svarade dem: En gärning gjorde jag, som kom er alla att undra. Moses har gett er omskärelsen – fast från Moses kommer den inte, utan från fäderna – och ni omskär människor också på sabbaten. Om nu alltså någon blir omskuren på en sabbatsdag, för att Mose lag inte skall sättas åsido, hur kan ni då vara så förbittrade på mig för att jag gjorde en människa helt och hållet frisk på sabbaten? Döm inte efter skenet, utan fäll en rättvis dom.

Kommentar

Jesus tar nu upp den händelse, som hade gjort att folkets ledare ville röja honom ur vägen. Han hade botat den sjuke vid Betesda på sabbaten. Det hade hänt vid ett tidigare besök i Jerusalem. Vi kan återigen se hur Johannes berättar. Han ger oss ingen antydning om hur den saken nu kom på tal. Naturligtvis låg den i luften. Den var ju orsak till den fientlighet som mötte Jesus från ”judarna”. Men det bryr sig Johannes inte om att förklara. Han vet ju, att hans läsare har saken i gott minne, eftersom de nyss hört honom berätta om den. Han skriver inte historia, utan han undervisar om Jesus Kristus som Guds Son.

Han låter oss alltså veta, att Jesus frågar sina landsmän varför de inte själva håller den lag, som de påstår att de vill värna om. D ju döda honom. Folket förnekar det. Men Jesus vet hur förbittrade många är på honom, och han tar upp orsaken. Han visar att Mose lag bjuder att ett barn omskärs på sabbaten (om det nämligen råkar vara sabbat på åttonde dagen efter födelsen). Kan det då vara orätt att göra en människa frisk? Argumentet känner vi från synoptikerna. Sabbaten är till för människans skull. På sabbat får man göra det som är gott och rädda liv. Vad folket inte visste (Joh 7:25–36)

Översättning

Nu sade några jerusalemiter: Är det inte honom som de vill döda? Och ändå får han tala alldeles öppet och ingen säger något honom? Har rådsherrarna blivit övertygade om att han är Messias? Vi vet ju varifrån han är. Men när Messias kommer, då skall ingen veta varifrån han är!

Med en röst som hördes vida omkring på tempelplatsen sade nu Jesus när han undervisade: Ja, ni känner mig och ni vet varifrån jag kommer. Men jag har inte kommit av mig själv, utan det finns en som har sänt mig, en som är trovärdig. Men honom känner ni inte. Jag känner honom, ty från honom kommer jag och det är han som har sänt mig.

Nu hade de velat gripa honom; men ingen kom med sin hand vid honom, ty hans stund hade ännu inte kommit.

Det fanns många bland folket som kom till tro på honom. De sade: När Messias kommer, inte skall han väl då göra fler tecken än den mannen har gjort? Fariséerna fick höra att det var så man talade i smyg om honom bland folket. Då skickade överstepräster och fariséerna ut sitt folk för att gripa honom. Men Jesus sade: Ännu en liten tid är jag hos er. Sedan går jag till honom som har sänt mig. Ni kommer att söka efter mig, men ni kommer inte att finna mig, och där jag är, dit kan ni inte komma. Då sade judarna till varandra: Vart tänker han bege sig, eftersom vi inte skall finna honom? Inte tänker han väl resa bort till dem som bor kringsspridda bland grekerna och börja undervisa greker? Vad menas med det som han sade: Ni kommer att söka efter mig, men ni kommer inte att finna mig, och där jag är, dit kan ni inte komma?

Kommentar

De som lyssnar kan inte undgå att höra, att Jesus handlar och talar med en myndighet, som en vanlig människa inte kan ha. De förvånar sig över att han får tala på det viset. Messias kan han ju inte vara! Alla vet ju att han är Jesus från Nasaret. Messias skulle ju träda fram, plötsligt, ur det okända. Det var en vanlig föreställning bland den tidens judar. Jesus låter förstå, att judarna har alldeles rätt i att deras Messias kommer ur det okända. De vet inte hur sant de talar, när de säger det. Jesus kommer ju från sin Fader, den som de inte känner.

När Jesus säger detta så klart, att ingen kan undgå att förstå vad han menar, vill man arrestera honom, tydligen för att anklaga honom för hädelse. Men på något vis förmår man det inte. Det är samma upplevelse som folket i Nasaret fick göra, när Jesus gick sin väg mitt igenom den förbittrade hopen (Luk 4:30). Också när hans stund var kommen och han till slut blev gripen, visade det sig att de utskickade först stod maktlösa. Jesus var herre över det som skedde. Han fullgjorde Faderns vilja. Och här på tempelplatsen var hans stund ännu inte inne.

Rådsherrarna håller naturligtvis läget under observation, och nu får de höra vad som viskas i folkskarorna. Där finns tydligen åtskilliga som tror på Jesus. Då beslutar man sig för att slå till och skickar ut en avdelning av tempelvakten, som ju stod under översteprästernas befäl. Men Jesus fortsätter att tala. Han förutsäger sin död. Han talar om att ”gå bort” och folket tror att han tänker resa någon annanstans. De frågar spydigt om han tänker resa till någon av de judiska kolonierna, som det fanns så gott om i Egypten, Syrien och Grekland och runt om i hela det romerska riket. Tänker han rentav börja predika för grekerna? Det ligger något hånfullt i frågan. Han ska få se att det inte blir så lätt!

Men åter har folket sagt sanningen utan att själva ana det. Det var ju just detta som skulle ske, när de dödat sin Messias. Han skulle vandra ut till grekerna och bli mottagen bland dem. Judarnas förkastade Messias skulle bli världens Frälsare.

Strömmar av levande vatten (Joh7:37–39)

Översättning

På den stora festdagen, den sista i högtiden, stod Jesus där och ropade: Om någon törstar, kom då till mig! Och drick, envar som tror på mig! Som Skriften säger: Strömmar av levande vatten skall flyta fram ur hans inre. Detta sade han om Anden, som skulle ges åt dem som kom till tro på honom. Anden var nämligen ännu inte given, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhårligad. Kommentar

I en hel vecka hade man firat lövhyddohögtid. Varje morgon hade man gått i procession ned till Siloam, och prästen hade fyllt en gyllene kruka med vatten. Sen hade man tågat upp till templet igen under sång och jubelrop. Man sjöng bland annat profetorden: I skolen ösa vatten med fröjd ur frälsningens källor (Jes. 12:3). Tre gånger tågade man runt brännoffersaltaret och svängde sina gröna kvastar av myrten, sälj och palmblad. Så göt prästen ut vattnet vid altaret. I folktron var det ett offer för regn och god årsväxt. Höstregnets tid var snart inne och det ansågs som ett gott tecken, om det kom regn genast efter högtiden. För de mera skriftkunniga var dessa gudstjänster fulla av hänsyftningar på frälsningen och på den store Konungen som skulle komma.

Den sista dagen i högtiden var den största. Då tågade man sju gånger kring altaret och jublet nådde sin höjdpunkt. Den som inte varit med om det, han vet inte vad glädje är, sade judarna.

Det var vid det tillfället som Jesus trädde fram och ljudligt ropade ut sitt budskap. Det var till honom de törstande skulle komma för att få vatten. Vi har redan hört honom säga det i samtalet med den samaritiska kvinnan. Vad han sade här på tempelplatsen är inte fullt klart. Man kan nämligen sätta skiljetecknen i texten på olika sätt. I de gamla handskrifterna finns inga skiljetecken och inte heller något uppehåll mellan orden. Man skrev med stora bokstäver i en sammanhängande rad PÅDETHÄRVISET. Man kan nu dela upp satserna så att orden lyder som i vår nuvarande kyrkobibel: Om någon törstar, så komma han till mig och dricka. Fortsättningen kommer då att handla om den som tror, och meningen blir att det är ur hans innersta som det levande vattnet skall strömma fram. Men man kan lika väl föra orden ”den som tror på mig” till det föregående. Då blir meningen den, som återges i översättningen här (liksom i flera moderna översättningar) och orden om strömmarna med det levande vattnet måste då syfta på Jesus. Det är ur hans inre de flyter fram.

I sak blir skillnaden inte alltför stor. Johannes säger ju att Jesus talade om Anden. Anden föder på nytt. Den kommer med livet från Kristus. Som saven stiger i vinträdets grenar, så kommer livsströmmen från Jesu hjärta och fyller den som tror. Och därigenom blir det ”en källa i hans inre med vatten som sprudlar fram och ger evigt liv” (4:14).

Anden var då ännu inte given, säger Johannes. Jesus hade ännu inte gått in i sin härlighet, genom död och uppståndelse. Inte förrän han givit sitt liv för världen, kunde han låta livets vatten flöda över människorna. Då skulle han sända Anden.

Vi vet inte vilket Skriftens ord det är, som Jesus här tänker på. Kanske syftar han inte på något visst ord utan på hela den bibliska tanken att Gud är livets källa och att han låter frälsningens flöden strömma fram ur sitt eget väsen. Och vad Skriften säger om Gud gäller också om den han sänt.

Ett tecken som blir motsagt (Joh 7:40–52)

Översättning

Då sade några i folkhopen som lyssnat till dessa ord: Han måste vara Profeten. Andra sade: Han är Messias. Men några sade: Inte kommer väl Messias från Galileen? Säger inte Skriften att Messias skall födas av Davids säd och komma från Betlehem, där David var hemma? Så uppstod det söndring i folket för hans skull. Några av dem ville gripa honom, men ingen kom med sin hand vid honom.

Tempelvakterna kom nu tillbaka till översteprästerna och fariséerna, och de frågade dem: Varför har ni inte fört honom hit? Vakterna svarade: Aldrig har någon människa talat så som den mannen talar. Då sade fariséerna: Har nu också ni blivit förvillade? Finns det någon enda i rådet som tror på honom? Eller någon av fariséerna? Men den här hopen, som inte känner lagen, den är förbannad! Då sade Nikodemus, han som förut hade kommit till Jesus och som var en av dem: Inte dömer väl vår lag någon utan att man först har hört honom och funnit ut vad han gör? De svarade honom: Är du också från Galileen? Läs själv, får du se att från Galileen kommer det inga profeter! Kommentar

Nu delar sig vägarna på allvar, så som de måste göra när man börjar förstå vad Jesus säger. Han är ”satt till fall eller upp och till ett tecken som skall bli motsagt” (Luk 2:34). Några fattar åtminstone att han måste komma från Gud. De tror att han är Profeten, den som skulle bli en andra Moses. Tempelvakterna som skickats ut för att gripa honom blir själva gripna av

hans ord. De har aldrig hört någon tala på det viset. Deras reaktion är ungefär densamma som folkets i Kapernaum, som häpnade därför att Jesus talade med makt och myndighet och inte som de skrifflärda.

Men motståndarna blir bara mera fastlåsta i sin position. De finner ständigt nya argument. Nu säger folket, att Jesus kommer från Galileen. Men Messias skall ju födas i Betlehem! Förut hade man sagt, att ingen skulle veta varifrån han kom. Båda tankarna kunde nödortfört kombinerats genom att man antog att han efter födelsen skulle hålla sig dold tills han trädde fram. Även denna gång sade man sanningen utan att veta det. Messias skulle födas i Betlehem – och där var Jesus född.

Det hårdaste motståndet bjuder överstepräster och fariséerna, alltså folkets ledare i Stora Rådet. För dem är det på förhand klart att var och en som tar intryck av Jesus måste vara förvillad. När Nikodemus försiktigt försöker göra vanliga enkla rättsregler gällande, blir han avsnoppad. Ingen vettig människa tror att denne galilé kan vara en profet! Det är samma inställning som man så ofta möter när kyrkliga frågor kommer upp till debatt. Man vet på förhand hur det skall vara och vill inte lyssna till vad Jesus säger.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt

Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Johannes evangelium